

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

82.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 12-го Октября — 1837 — Wilno. Wtorek. 12-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 2-го Октября.

Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ, изволилъ прибыть въ Москву 21-го Сентября.

— Его Святлость Принцъ *Бернгардъ* Саксенъ-Веймарскій пожалованъ Кавалеромъ Ордена *Св. Андрея Первозваннаго*, а Его С. Принцъ *Максимиліанъ* Лихтенбергскій, Кавалеромъ ордена *Св. Александра Невскаго*.

— Высочайшимъ Рескриптомъ, 30-го минуваго Августа, Генераль-Лейтенантъ въ службѣ Е. В. Короля Шведскаго и Норвежскаго, *Аксель ф. Мёрнеръ*, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Императорскаго и Царскаго ордена *Благо Ора*,

— Высочайшими Именными Указами, отъ того же числа, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена *Св. Анны второй степени*, съ брилліантными украшеніями: Императорско-Австрійской службы Полковникъ Князь *Лихтенштейнъ*, Королевско-Баварской службы Полковникъ Графъ *Баумгартенъ*, Королевско-Виртембергской службы Маіоръ Графъ *Линне* и Адъютантъ Е. В. Короля Шведскаго и Норвежскаго, Графъ *Лилленкранцъ*. (С. П.)

Одесса, 10-го Сентября.

Его Императорско-Королевское Высочество Эрцъ-Герцогъ Австрійскій *Іоаннъ* отправился отсюда въ Севастополь, вмѣстѣ съ Императорскою Фамилією, на пароходъ *Сверная Звезда*; часть свиты Его Высочества отправилась туда же вечеромъ на Австрійскомъ пароходѣ, *Марія-Анна*.

— Его Королевское Высочество Принцъ Прусскій *Адалбертъ*, съ свитою своею, отправился въ Севастополь, въ ночь съ 9-го на 10-е число, на пароходѣ *Нева*.

— Его Святлость Генераль-Фельдмаршалъ Князь Варшавскій Графъ *Паскевичъ-Эриванскій*, выѣхалъ отсюда 8-го ч. вечеромъ въ Варшаву.

— На пароходѣ *Сверная Звезда* отплыли въ Севастополь: Министръ Императорскаго Двора Князь *Волконскій*, Генераль-Адъютанты Графъ *Орловъ* и *Кавелинъ*, и Двора Его Императорскаго Величества Лейбъ-Медикъ *Маркусъ*, равно какъ и прибывшіе сюда 7-го числа на этомъ самомъ пароходѣ Вице-Адмиралы: Начальникъ Морскаго-Штаба Его Императорскаго Величества Князь *Меньшиковъ* и Командиръ Черноморскаго Флота и Портовъ *Лазаревъ*.

— 9-го числа въ часъ по полудни отплылъ отсюда въ Севастополь пароходъ *Петръ Великій*, на коемъ отправились туда: Вице-Канцлеръ Графъ *Нессельроде*, Новороссійскій и Бессарабскій Генераль-Губернаторъ Графъ *Воронцовъ*, Генераль отъ Кавалеріи Графъ *Виттъ*, Императорско-Россійскій Посланникъ при Шведскомъ Дворѣ Графъ *Потоцкій*, Австрійскій Фельдмаршалъ-Лейтенантъ Князь *Виндигерцъ* и Лордъ *Ингестри*.

— Въ ночь съ 8-го на 9-е ч. на военномъ парохо-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 2-go Października.

Jego CESARSKA Wysokość WIELKI XIĄŻE MICHAŁ PAWŁOWICZ raczył przybyć do Moskwy 21-go Września.

— Jaśnie Oświecony Xiąże *Bernhard* Sasko-Weimarski, mianowany Kawalerem Orderu *S. Andrzeja Pierwszego wezwania*, а JO. Xiąże *Maxymilian Leuchtenbergski* Orderu *Sw. Alexandra Newskiego*.

— Przez Naywyższy Reskrypt, dnia 30 Sierpnia, Jenerał-Porucznik służby Szwedzko-Norweskijey *Axel von Mörner*, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem CESARSKO-KRÓLEWSKIEGO Orderu *Orta Białego*.

— Przez Naywyższe Imienne Ukazy tegoż dnia do Kapituły Rossyyskich CESARSKICH I KRÓLEWSKICH Orderow, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami Orderu *Sw. Anny 2-go stopnia brylantami ozdobionego*, Półkownik służby Cesarsko-Austryackiej Xiąże *Lichtenstein*, Półkownik Królewsko-Bawarskiej służby Hrabia *Baumgarten*; Major służby Królewsko-Wirtemberskiej, Hrabia *Lippe* i Adjutant Króla Jmci Szwecyi i Norwegii Hrabia *Lilienkranz*. (P. P.)

Odessa, 10-go Września.

Jego Cesarsko-Królewska Wysokość Arcy-Xiąże Austryacki *Jan*, wypłynął dzisiaj do Sewastopola, razem z Rodziną CESARSKĄ, na statku parowym *Gwiazda Północna*. Część orszaku Jego Cesarsko-Królewskiej Wysokości udała się tamże na statku parowym *Marya-Anna*.

— Jego Królewska Wysokość Xiąże Pruski *Adalbert*, ze swym orszakiem odpłynął do Sewastopola w nocy z 9-go na 10-ty b. m., na statku parowym *Newa*.

— Jaśnie Oświecony Xiąże Jmć Warszawski, Hrabia *Paskiewicz-Erywański*, wyjechał ztąd d. 8-go b. m. do Warszawy.

— Na statku parowym *Gwiazda Północna* wypłynęli do Sewastopola: Minister Dworu CESARSKIEGO Xiąże *Wolkoński*, Jenerał-Adjutanci: Hrabia *Orłow* i *Kawelin* i Leib-Medyk Dworu *Markus*; równie też przybyli tu na tymże samym statku d. 7-go b. m., Vice-Admirałowie: Naczelnik Sztabu Marynarki Jego CESARSKIEJ MOŚCI Xiąże *Meńzikow* i Dowódzca Czarnomorskiej Flotty i portów *Lazarew*.

— Dnia 9 b. m. o god. 1-ey z południa odpłynął ztąd do Sewastopola statek parowy *Piotr Wilki*, na którym udali się tam: Vice-Kancelerz Hrabia *Nesselrode*, Jenerał-Gubernator Noworossyyski i Bessarabski Hrabia *Woroncow*, Jenerał Jazdy Hrabia *Witt*, CESARSKO-ROSSYYSKI Poseł przy dworze Szwedzkim Hrabia *Potocki*, Feldmarszałek-Porucznik Austryacki Xiąże *Windischgrätz* i Lord *Ingestr*.

— W nocy na 9-ty b. m., na wojennym statku parow-

дѣ *Громоносецъ*, отплылъ въ Севастополь: Двора Его Императорскаго Величества Оберъ - Штабмейстеръ Князь *Долгорукий*, Генераль-Адъютантъ *Адлербергъ* и Лейбъ-Медикъ *Арендтъ*.

— Шведско - Королевскій Генераль - Адъютантъ Графъ *Мёрнеръ* отправился отсюда въ Стокгольмъ.

Членъ Государственнаго Совѣта, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ *Вилламовъ* выехалъ 10 го числа изъ Одессы въ Николаевъ.

14-го Сентября.

Съ пароходомъ *Петръ Великій* возвратившимся сюда изъ Крыма въ Субботу, 11-го Сентября, получено известіе, что Ихъ Величества Государь Императоръ и Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Ихъ Императорскими Высочествами Государемъ Цесаревичемъ Наслѣдникомъ и Великимъ Княземъ **АЛЕКСАНДРОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ** и Государыней Великой Княжною **МАРІЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ**, изволили прибыть въ Севастополь въ вожделѣнномъ здравіи, въ Пятницу, 10-го Сентября утромъ, на другой день по отплытіи отсюда, совершивъ самымъ благополучнымъ образомъ свое плаваніе на пароходѣ *Сѣверная Звѣзда*.

Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня **ЕЛЕНА ПАВЛОВНА** изволила отправиться отсюда въ Ялту въ Воскресенье, 12-го Сентября, на пароходѣ *Петръ Великій*. Ея Императорское Высочество, во время пребыванія своего въ Одессѣ, удостоила посѣщеніемъ своимъ нѣкоторыя изъ здѣшнихъ заведеній: карантинъ, публичную библиотеку съ музеемъ древностей, Институтъ благородныхъ Дѣвицъ, Домъ Призрѣнія Сиротъ Одесскаго Женскаго Благотворительнаго Общества и выставку Одесскихъ произведеній, и изволила обозрѣвать нѣкоторые изъ замѣчательныхъ садовъ вокругъ города, какъ то: Императорскій ботаническій садъ и дачи Графа *Разумовскаго* и Одесскаго Градоначальника (бывшую Герцога Ришелье). Ея Высочество вездѣ изволила вникать въ порядокъ, устройство и содержаніе осматрѣнныхъ Ею заведеній, и посѣтила нѣсколько разъ Одесскій театръ, котораго главные артисты удостоены отъ Ея Имени подарками.

— Австрійскій Посоль при Императорско-Россійскомъ Дворѣ, Графъ *Фикельмонъ*, отплылъ на томъ же пароходѣ въ Ялту.

— Его Светлость Герцогъ *Бернардъ* Саксен-Веймарскій съ сыномъ Принцемъ *Вильгельмомъ* отправились въ Субботу, 11-го Сентября, въ Севастополь, на пароходѣ *Нева*, на которомъ отплылъ туда же Великобританскій Генераль - Лейтенантъ Лордъ *Арбутнотъ* и Французскіе путешественники Графъ *Ларошжакеленъ* и Викоунтъ *Шабаннъ*.

— Его Королевское Высочество Принцъ *Августъ* Прусскій и Его Светлость Принцъ *Максимиліанъ-Августъ* Лейхтенбергскій отправились 11-го Сентября, въ Субботу, со свитою своею въ Константинополь, на пароходѣ *Императоръ Николай*, отплывшемъ туда съ 58-ю пассажирами, въ числѣ коихъ находится также Австрійскій Фельдмаршалъ - Лейтенантъ Баронъ *Гаммерштейнъ* и часть свиты Его Императорскаго Высочества Эрцъ-Герцога Австрійскаго *Юанна*.

— Турецкій Посоль, Муширъ *Ахметъ-Фети-Паша* отправился вчера, 13-го Сентября, въ Константинополь, на прибывшемъ сюда оттуда Австрійскомъ пароходѣ *Князь Меттернихъ*.

— Генераль отъ Артиллеріи *Ермоловъ* и Оберъ-Камергеръ Графъ *Головкинъ* выехали отсюда въ Харьковъ.

— Австрійскій военный пароходъ *Марія - Анна*, предоставленный въ распоряженіе Эрцъ-Герцога *Юанна*, для перевоза Его Императорскаго Высочества въ Константинополь, отплылъ отсюда 10-го числа въ Крымъ.

— Россійскій пароходъ *Императрица Александра* прибылъ сюда вчера, 13-го Сентября въ 8 часовъ утра, съ 13-ю пассажирами, съ товарами и письмами изъ Константинополя. Онъ отойдетъ туда обратно въ Четвертокъ, 23-го Сентября.

17-го Сентября.

Изъ *Бахчисарая* сообщаютъ намъ слѣдующія известія:

Ихъ Величества Государь Императоръ и Государыня Императрица и Ихъ Императорскія Высочества Цесаревичъ Наслѣдникъ и Великая Княгиня **МАРІЯ НИКОЛАЕВНА** изволили прибыть въ Севастополь, въ Пятницу, 10-го Сентября, въ 2-мъ часу по полудни. Въ самый день прибытія Императорской Фамиліи, Государь Императоръ, не въѣзжая еще въ портъ, изволилъ произвести въ морѣ смотръ Черноморскому Флоту, послѣ чего имѣлъ обѣдненный столъ на пароходѣ *Сѣверная Звѣзда*. Вслѣдъ за тѣмъ Августѣйшіе Посвятители отправились въ Георгіевскій

wym *Gromonosiec*, odплыли do Sewastopola: Wielki Koniusz Dworu Xiąże *Dolhorukow*, Jenerał-Adjutant *Adlerberg* i Leib-Medyk *Arendt*.

— Jenerał-Adjutant Króla Szwedzkiego, Hrabia *Mörner*, wyjechał ztąd do Sztokolmu.

— Członek Rady Państwa, Rzeczywisty Radzca Tajny *Willamow*, udał się d. 10 b. m. do Nikolajewa.

Dnia 14.

Przez statek parowy *Piotr Wielki*, który tu z Krymu powrócił w Sobotę 11-go Września, otrzymano wiadomość, że NAYJAŚNIEYSI PAŃSTWO CESARZ JEHO MOŚĆ i CESARZOWA JEY MOŚĆ, wraz z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ i WIELKĄ XIĘŻNICZKĄ **MARYA NIKOŁAJEWNĄ** przybyli do Sewastopola w pożądanym zdrowiu w Piątek, 10-go Września, zrana, nazajutrz po wypłynieniu z Odessy, odbywszy najszczęśliwiej swą podróż na statku parowym *Gwiazda Północna*.

— JEY CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA **HELENA PAWEŁOWNA**, odjechała do Jalty w Niedzielę, 12-go Września, na statku parowym *Piotr Wielki*. WIELKA XIĘŻNA JEY MOŚĆ, w czasie pobytu w Odessie, zaszczycała Śwem odwiedzeniem niektóre tutejsze zakłady, jako to: kwarantannę, publiczną bibliotekę, muzeum starożytności, Instytut Wychowania Szlachetnych Panien, Dom przytułku sierot Odesskiego Damskiego Towarzystwa Dobroczyńności i wystawę pldów miejscowych; raczyła oglądać kilka znaczniejszych w okolicach miasta ogrodów, jako to: Cesarski Botaniczny i mieszkania wiejskie: Hrabiego Razumowskiego i Rządcy miasta Odessy (dawniey Xięcia Richelieu). JEY CESARSKA WYSOKOŚĆ wszędzie raczyła zwracać uwagę na urządzenie i utrzymanie oglądanych przez Nią zakładów i kilkakroć zwiędziła teatr Odesski, którego cennieysi artyści otrzymali w JEY imieniu podarunki.

— Poseł Austryacki przy Dworze Rossyyskim Hrabia *Ficquelmont*, odплыł na tymże statku do Jalty.

— JO. Xiąże *Bernhard* Sasko-Weimarski, z synem Xięciem *Wilhelmem*, odjechali 11-go Września do Sewastopola na statku parowym *Newa*, na którym odплыł także Brytanii Wielkiej Jenerał-Porucznik *Arbutnot* i podróżni Francuzcy Hrabia *de la Rochejacquelin* i Vice-Hrabia *de Chabannes*.

— Jego Królewska Wysokość Xiąże *August* Pruski i Xiąże *Maxymilian August* Leuchteabergski, odjechali 11-go Września z orszakiem swoim do Konstantynopola, na statku parowym *Cesarz Nikolaj*, który ztąd odszedł z 58 podróżnemi, w liczbie których Austryacki Feldmarszałek Porucznik Baron *Hammerstein* i część orszaku J. C. W. Arcyxięcia Austryackiego *Jana*.

— Poseł Turecki, *Muszir-Achmet-Feti* Basza, d. 13 tegoż m., odплыł do Konstantynopola, na przybyłym ztamtąd statku parowym *Xiąże Metternich*.

— Jenerał Artylleryi *Jermolow* i Wielki Szambelan Hrabia *Golowkin*, wyjechali ztąd do Charkowa.

— Statek parowy wojenny Austryacki *Marya-Anna*, oddany do rozrządzenia Arcyxięcia *Jana*, dla przejazdu J. C. K. Wysokości do Stambułu, odszedł ztąd 10-go Września do Krymu.

— Statek parowy Rossyyski *Cesarzowa Alexandra*, przybył tu wczora, 13-go Września o godz. 8 rano z 13 podróżnemi, towarami i listami z Konstantynopola; a ztąd odплыnie napowrót 23-go Września.

Dnia 17.

Z *Bakczisaraju* udzielają nam wiadomości następujących:

NAYJAŚNIEYSI PAŃSTWO CESARZ JEHO MOŚĆ i CESARZOWA JEY MOŚĆ, tudzież Ich CESARSKIE WYSOKOŚCIE CESARZEWICZ NASTĘPCĄ i WIELKĄ XIĘŻNICZKĄ **MARYA NIKOŁAJEWNĄ**, raczyli przybyć do Sewastopola 10-go Września, o godzinie drugiej z południa. W sam dzień przybycia NAYJAŚNIEYSZEY FAMILII, CESARZ JEHO MOŚĆ, nie wjeżdżając jeszcze do portu, raczył odbyć na morzu przegląd Floty Czarnomorskiej, po czém miał obiad na statku parowym *Gwiazda Północna*. Wraz potém NAYJAŚNIEYSI GOŚCIE udali się do monastéru Sw. Jerzego, o 15-cie wiorst od Sewasto-

монастырь, въ 15-ти верстахъ отъ Севастополя, гдѣ и были встрѣчены Новороссійскимъ и Бессарабскимъ Генераль-Губернаторомъ Графомъ *Воронцовымъ* и Преос. Митрополитомъ *Асаангеломъ*. Ихъ Императорскія Величества изволили обозрѣть церковь и монастырь, во всѣхъ его подробностяхъ, и удостоили Своимъ посѣщеніемъ комнаты Его Высокопреосвященства. Полюбовавшись очаровательнымъ мѣстоположеніемъ монастыря, Высокіе Путешественники изволили возвратиться въ Севастополь въ 8 часовъ вечера.

На другой день, 11-го Сентября, Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною *МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ*, изволила прибыть въ Бахчисарай, въ сопровожденіи многочисленной свиты, и за три версты отъ города была встрѣчена Новороссійскимъ и Бессарабскимъ Генераль-Губернаторомъ, Таврическимъ дворянствомъ и муфтиями, верхомъ. По обѣимъ сторонамъ дороги скакали мурызы, въ своихъ богатыхъ одеждахъ, и другіе Татары, отличавшіеся разнообразіемъ костюмовъ. Все это составляло прекрасную картину, которой много способствовало самое мѣстоположеніе Бахчисарая, занимающаго глубокую, зеленую долину, надъ которой высится дикія громады скалъ. У входа въ дворецъ, имѣли счастье представляться Ея Величеству состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Муромцовъ*, Предводитель Дворянства и Дворянство. Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Августѣйшею дочерью Своею, изволила прибыть во дворецъ въ 5-ть часовъ по полудни. Осмотрѣвъ съ особеннымъ любопытствомъ и во всѣхъ подробностяхъ украшенія древняго Ханскаго Дворца, Ея Величество удостоила Своимъ посѣщеніемъ Главную мечеть, гдѣ и изволила смотрѣть на богослуженіе дервишей съ той самой галереи, въ которой обыкновенно присутствовали Крымскіе Ханы во время совершенія молитвъ въ мечети. Вечеромъ, дворецъ, городъ и окрестныя горы были иллюминованы.

12-го Сентября, въ Воскресенье, во 2-мъ часу по полудни, изволили прибыть въ Бахчисарай Его Величество Государь Императоръ и Его Императорское Высочество Цесаревичъ Наслѣдникъ Всероссійскаго Престола и были встрѣчены Татарскимъ дворянствомъ, верхомъ. Передъ обѣдомъ имѣли счастье представляться Его Величеству состоящій въ должности Таврическаго Гражданскаго Губернатора, Губернскій Предводитель Дворянства съ Русскимъ и Магометанскимъ дворянствомъ, Градской Глава и Почетнѣйшіе граждане. Вечеромъ, Императорская Фамилія снова изволила присутствовать при богослуженіи дервишей, послѣ чего Государь Императоръ и Его Высочество Цесаревичъ Наслѣдникъ сошли съ галереи и осмотрѣли внутренность мечети и Ханскія гробницы. Вслѣдъ за тѣмъ, въ диванной Дворца, совершенно былъ, въ присутствіи Высокихъ посѣтелей, обрядъ Татарской свадьбы.

15-го Сентября, въ Понедѣльникъ, въ 7-мъ часовъ утра, Его Императорское Величество вмѣстѣ съ Цесаревичемъ Наслѣдникомъ изволили отправиться въ Севастополь.

Въ тотъ же день, въ 10-ть часовъ утра, Государыня Императрица и Ея Высочество Великая Княжна отправились верхомъ, въ сопровожденіи многочисленной свиты, въ Успенскій монастырь, и вошли по горѣ пѣшкомъ, въ церковь, гдѣ принесено было благодарственную Господу Богу молебеніе о сохраненіи Августѣйшей Фамиліи. По окончаніи молебенія, Ея Величество и Ея Императорское Высочество изволили собственноручно написать Свои Имена на одной изъ наружныхъ стѣнъ церкви, послѣ чего отправились верхомъ, чрезъ Иосафатову долину, на возвышенное мѣсто, и полюбовавшись отсюда прелестнымъ видомъ на море и окрестныя горы, удостоили Своимъ посѣщеніемъ Чуфуть-Кале, гдѣ и были встрѣчены живущими тамъ Караимами, при радостныхъ крикахъ ура! Осмотрѣвъ Караимскую мечеть и отслушавъ ихъ молитвы, Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Великою Княжною, осчастливила Своимъ посѣщеніемъ одинъ изъ Караимскихъ домовъ, и послѣ завтрака изволила отправиться верхомъ въ Бахчисарай. Возвращаясь въ городъ, Ея Величество удостоила посѣтить садъ Капитана *Боснякова*. Продолжавшаяся постоянно прекрасная погода, еще болѣе увеличивала пріятность этой достопамятной прогулки.

Въ 4 часа по полудни, Государь Императоръ и Его Высочество Цесаревичъ Наслѣдникъ изволили возвратиться изъ Севастополя въ Бахчисарай, послѣ осмотра, на рейдѣ, Черноморскаго флота. (О. В.)

Помѣщаемъ здѣсь стихи для Польскаго, пѣтые

поля odległego, gdzie byli spotkani przez Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabiego *Woroncowa* i Nayprzewielebniejszego Metropolitę *Agataniela*. NAYJAŚNIEYSI CESARSTWO ICH MOŚĆ RACZYLI obeyrzec cerkiew i monastér we wszystkich jego szczegółach, i udarowali swą bytnością pokoje Nayprzewielebniejszego Metropolity. Po użyciu widoku czarownego położenia monastéru, NAYJAŚNIEYSI GOŚCIE RACZYLI powrócić do Sewastopola o godzinie ósmej wieczorem.

Nazajutrz, 11-go Września, CESARZOWA JEJ MOŚĆ, razem z JEJ CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ XIEŻNICZKĄ *MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ*, raczyła przybyć do Baczisaraju w towarzystwie licznego orszaku, i o trzy wiorsty od miasta była spotkana przez Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Dworzaństwo Tauryckie i Muftyeh, konno. Po obu stronach drogi jechali konno Murzowie, w kosztownych swych ubiorach i inni Tatarzy, odznaczający się różnaitością ubiorow. Wszystko to wystawiało piękny widok, któremu wiele sprzyjało położenie Baczisaraju, zajmującego głęboką, zieleniejącą się dolinę, ponad którą wnoszą się dzikie skały gromady. U wejścia do pałacu, mieli szczęście przedstawiać się NAYJAŚNIEYSZEJ PANI zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego, Reczywisty Radzca Stanu *Murmcow*, Marszałek Dworzaństwa i Dworzaństwo. CESARZOWA JEJ MOŚĆ z NAYJAŚNIEYSZĄ SWĄ CÓRKĄ, raczyła przybyć do pałacu o godzinie piątej z południa. Ze szczególną ciekawością i we wszystkich szczegółach obeyrzawszy ozdoby starożytnego pałacu Chanского, NAYJAŚNIEYSZA PANI udarowała swą bytnością Meczét główny, gdzie raczyła patrzeć na odprawianych modły derwiszów, z tey samey galeryi, w której zazwyczaj znajdowali się Chanowie Krymscy podczas odprawiania modłów w meczecie. Wieczorem pałac, miasto, i przelegte góry były illuminowane.

Dnia 12-go Września, w niedzielę, o godzinie drugiej z południa, racyli przybyć do Baczisaraju NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEJ MOŚĆ i JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ CESARZEWICZ NASTĘPCA tronu Wszzech-Rossyjskiego i byli spotkani przez Dworzaństwo Tauryckie konno. Przed obiadem, mieli szczęście przedstawiać się NAYJAŚNIEYSZEMU PANU, zostający w obowiązku Tauryckiego Gubernatora Cywilnego, Gubernialny Marszałek Dworzaństwa z Dworzaństwem Ruskiem i Mahometaniskiem, Głowa Miasta i znakomitsi obywatele miasta. Wieczorem, Famalia Cesarska raczyła znowu byź obecną na modlitwach derwiszów, w cѣm CESARZ JEJ MOŚĆ i JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ CESARZEWICZ NASTĘPCA zeszli z galeryi i obeyrzeli wnetrze meczetu i groby Chanów. Wraz potѣm, w sali dywanowey pałacu, w obecności Wysokich Gości, odbył się Tatarski obrzęd ślubu.

Dnia 15-go Września, w poniedziałek, o godzinie siódmej zrana, NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEJ MOŚĆ razem z CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ raczył udać się do Sewastopola.

Tegoż dnia, o godzinie dziesiątej zrana, CESARZOWA JEJ MOŚĆ i JEJ WYSOKOŚĆ WIELKA XIEŻNICZKA, w towarzystwie licznego orszaku, udały się konno do monastéru Wniebowzięcia, i po górze pieszo weszły do cerkwi, gdzie złożono dziękczynne Panu Bogu modły o zachowanie NAYJAŚNIEYSZEJ FAMIŁII. Po ukończeniu modłów, NAYJAŚNIEYSZA PANI i JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ raczyły własnoręcznie napisać swoje imiona na jednej z zewnętrznych ścian cerkwi, po cѣm udały się konno przez Jozafatową dolinę, na wyniosłe miejsce, z kąd używszy piękного widoku na morze i góry okoliczne, udarowały Swą bytnością Czufut-Kale, gdzie były spotkane przez mieszkających tam Karaimów, śród radośnych okrzyków ура! Obeyrzawszy meczét Karaimów i po wysłuchaniu ich modłów, CESARZOWA JEJ MOŚĆ razem z WIELKĄ XIEŻNICZKĄ, uszczęśliwiła Swą bytnością jeden z domów Karaimskich, a po śniadaniu raczyła wyjechać konno do Baczisaraju. Powracając do miasta, NAYJAŚNIEYSZA PANI raczyła odwiedzić ogród Kapitana Bośniakowa. Piękna pogoda stale trwająca, bardziej jeszcze powiększała przyjemność tey pamiętney przejażdżki.

O godzinie czwartej z południa, CESARZ JEJ MOŚĆ i JEJ WYSOKOŚĆ CESARZEWICZ NASTĘPCA racyli powrócić z Sewastopola do Baczisaraju, po obeyrzeniu, w przystani, Flotty Czarnomorskiej. (G. O.)

Umieszczamy tu wiersze Polonezu, śpiewane na

на балъ, данномъ жителями Одессы, 6-го Сентября, въ честь Ихъ Императорскихъ Величествъ. Эти стихи и пѣтыя въ Институтъ Благородныхъ дѣвицъ, написаны извѣстными нашимъ поэтомъ А. И. Подольскимъ.

Звукомъ радостнаго грома
Встрѣшимъ Царственныхъ Гостей,
Блескъ прославленнаго Дома,
И любовь Россіи всей!

Пусть же будешь въ родъ изъ рода
Вѣкъ Вашъ полный красотой,
Къ счастью Русскаго народа
Пушеводною звѣздой.

И съ пѣвущою державой
Внукамъ нѣкогда Своимъ
Передайте Ваму славу,
Мы — любовь передадимъ!

(Од. В.)

Воронежъ.

14-го Сентября въ 10-мъ часу утра, городъ Воронежъ былъ осчастливленъ прибытіемъ Его Императорскаго Высочества Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА. Въ 3-мъ часу по полудни Его Высочество посетилъ Соборъ кафедральнаго Митрофана Благовѣщенскаго монастыря, гдѣ встрѣченъ былъ Архіепископомъ *Антоніемъ*, и по выслушаніи молебна Угоднику Божію Митрофану, прикладывался къ честнымъ мощамъ его и принималъ отъ Преосвященнаго поднесенную имъ икону сего Святителя. Въ тотъ же день, по соизволенію Его Высочества, былъ крестный ходъ изъ церкви, состоящей при домѣ Воронежскаго дворянскаго собранія, къ мѣсту, назначенному для построения Кадетскаго Корпуса, подъ наименованіемъ Михайловскаго, гдѣ въ присутствіи Его Высочества совершенно приличное молитвословіе Преосвященнымъ *Антоніемъ*, который потомъ въ 9 часовъ по полудни имѣлъ счастье представиться Его Высочеству на дому.

15-го числа въ 7-мъ часу утра, Государь Великій Князь вновь прибывъ въ Благовѣщенскій Соборъ прикладывался къ мощамъ Святителя Митрофана и удививъ Своимъ посѣщеніемъ келліи, занимаемая Преосвященнымъ, изволилъ отправиться въ дальнѣйшій путь по тракту на городъ Тамбовъ. (Спб. В.)

Рязань, 18-го Сентября.

Его Императорское Высочество Государь Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ изволилъ прибыть въ городъ Рязань, по дорогѣ изъ Тамбовской губерніи, 18-го числа Сентября, въ часъ по полночи, прямо въ квартиру, гдѣ состояшій въ должности Гражданскаго Губернатора *Прокоповичъ-Антонскій* имѣлъ счастье, вмѣстѣ съ Губернскимъ Предводителемъ Дворянства, Полковникомъ *Реткинымъ*, встрѣтить Его Высочество и поднести всеподданнѣйшій рапортъ о благосостояніи Рязанской губерніи. Равно по утра, Его Высочеству имѣли счастье представляться Преосвященный *Гавріилъ* Архіепископъ Рязанскій, военные и гражданскіе чиновники, а купечество поднести хлѣбъ-соль. Въ 8 часу, при радостныхъ восклицаніяхъ народа, Его Императорское Высочество прибылъ въ кафедральный Успенскій Соборъ, въ коемъ приложась къ Святимъ Иконамъ, а въ Рождественскомъ соборѣ ко гробу Св. Василія, Епископа Рязанскаго, изволилъ благополучно отправиться по тракту на Зарайскъ въ городъ Тулу. (Р. И.)

Два отношенія къ Г. Военному Министру Командира Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса.

I.

Отъ 8-го Юля 1837 года. — Послѣ отношенія моего къ Вашему Сіятельству, отъ 18-го прошлаго Юня за N. 191, о дѣйствіяхъ въ Дагестанѣ командующаго 20-ю Пѣхотною дивизіею Генераль-Маіора *Фези*, получены мною слѣдующія донесенія:

По взятіи Хунзаха, Генераль-Маіоръ *Фези*, со вѣрными ему отрядомъ, двинулся на сѣверъ, по направленію въ сел. Цатаныхъ.

Прибывъ 5-го числа къ вершинѣ Ункукульскаго ущелья, авангардъ означеннаго отряда встрѣтился съ Койсубуйлинцами, которые открыли по нашимъ войскамъ ружейный огонь, не произведшій вреда.

На другой день Анкукульцы, видя опасность быть окруженными, вышли на встрѣчу Генераль-Маіору *Фези* съ изъявленіемъ покорности, прочіе же Койсубуйлинцы спаслись бѣгствомъ. Взявъ отъ Ункукульцевъ заложниковъ отъ почетнѣйшихъ жителей, поименованный Генераль съ своимъ отрядомъ продолжалъ съ возможною быстротою преслѣдованіе Койсубуйлинцевъ, по направленію къ Ашилтъ; вся конница, Чеченская дружина и два баталіона пѣхоты съ однимъ горнымъ единорогомъ, подъ командою

балу, przez mieszkańców Odessy danym, na uczczenie NAYJAŚNIEJSZYCH CESARSTWA ICH MOŚĆ. Wiersze te śpiewane w Instytucie Szachetnych Panien, ułożone są przez znakomitego naszego Poetę A. G. Podolińskiego.

Dźwiękiem radośnego gromu
Najjaśniejszych przyjmim Gości,
Świećność przestawnego Domu,
Ciel Wszech-Rossyjskiej miłości!

Niech pełny, z rodu do rodu,
Wiek Wasz wdziękami, słodyczą,
Będzie Ruskiego narodu
Błogą gwiazdą przewodniczącą.

Mocarstwo, wnukom wspaniałe
Przeżądźcie, gdy wiek zżyjemy,
Przeżądźcież im Waszę chwałę,
My — miłość swą przeżądźmy.

Воронежъ.

Dnia 14 Września, o godzinie dziesiątej zrana, miasto Woroneż było uszczęśliwione przybyciem Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA. O godzinie trzeciej z południa Jego Wysokość odwiedził Sobor Katedralny Mitrófana Monasteru Zwiastowania, gdzie był spotkany przez Arcy-Biskupa *Antoniego*, a po wysłuchaniu modłów do Sw. Mitrófana, oddał cześć Świętym jego relikwiom, i przyjął jego obraz przez Nayprzewielebniejszego Arcy-Biskupa ofiarowany. Dnia tegoż, z zezwolenia Jego Wysokości, była processya z cerkwi, położoney przy domu Woroneżskiego zebrania Dworzańskiego, na miejsce, naznaczone dla wybudowania korpusu Kadetów, pod nazwaniem Michajłowskiego, gdzie w obecności WIELKIEGO XIĘCIA, odprawił stosowne modły Nayprzewielebniejszy *Antoni*, który potém o godzinie dziewiątej wieczorem miał szczęście przedstawić się Jego Wysokości w domu.

Dnia 15 go, o godzinie siódmej zrana, WIELKI XIĄŻE Jego Mość przybywszy znowu do Soboru Zwiastowania oddał cześć relikwiom Biskupa Mitrófa na i udarowawszy swą bytnością cele, przez Nayprzewielebniejszego Arcy-Biskupa zajmowane, raczył udać się w dalszą drogę traktem na miasto Tambow. (G. S. P.)

Riazań, 18-go Września.

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻE MICHAŁ PAWŁOWICZ raczył przybyć do miasta Riazania, drogą z Gubernii Tambowskiej, dnia 18 Września, o godzinie pierwszej z północy, prosto do kwatery, gdzie zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego *Prokopowicz-Antoński*, razem z Gubernialnym Marszałkiem Dworzaństwa, Półkownikiem *Retkinem*, miał szczęście spotkać Jego Wysokość i złożyć nayuniższy raport o dobrym stanie Gubernii Riazanckiej. Nazajutrz zrana, mieli szczęście przedstawiać się Jego Wysokości Nayprzewielebniejszy *Gabryel* Arcybiskup Riazancki, urzędnicy wojskowi i cywilni, a kupiectwo ofiarować chleb sól. O godzinie ósmey, śród radośnych okrzyków ludu, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ przybył do katedralnego Soboru Wniebowzięcia, w którym oddawszy cześć obrazom Świętych, a w Soborze Narodzenia grobowi Sw. Bazylego Biskupa Riazanckiego, raczył szczęśliwie wyjechać traktem na Zaraysk do miasta Tuły. (R. I.)

DWA ODNIESIENIA SIĘ DO P. MINISTRA WOJNY DOWÓDZCY ODDZIELNEGO KORPUSU KAWKAZSKIEGO.

I.

Pod dniem 8 Lipca 1837 roku. — Po odniesieniu się mojem do Jaśnie Wielmożnego Pana, pod dniem 18 zeszłego Czerwca za N. 191, o działaniach w Dagestanie dowodzącego 20-tą dywizją Piechoty Jenerał-Majora *Fezi*, otrzymałem doniesienia następujące:

Po wzięciu Chunzacha, Jenerał-Major *Fezi*, z powierzonym mu oddziałem, posunął się ku północy, w kierunku wsi Catanych.

Dnia 5-go przybywszy ku wierchołkowi wąwozu Uncykulskiego, awangarda pomienionego oddziału spotkała się z Koysubuylincami, którzy rozwinięli na nasze wojsko ogień z broni ręczney, nie czyniący nam szkody.

Nazajutrz Ankukulecy, lękając się, ażeby nie zostali otoczeni, wyszli na spotkanie Jenerał-Majora *Fezi* z oświadczeniem poddania się, reszta zaś Koysubuylinców ratowała się ucieczką. Wziąwszy od Ankukulców, zakładników ze znakomitszych mieszkańców, pomieniony Jenerał ze swym oddziałem nie ustawał z największą szybkością ścigać Koysubuylinców, w kierunku na Aszyltę; cała jazda, drużyna Czezeńców, i dwa bataliony piechoty z jednym górnym jednorogiem, pod dowództwem Podpółkownika *Berzula*, za wsią Betle-

Подполковника *Верзуля*, за деревнею Бетлетъ, напали на Койсубуйлинцевъ, отбили у нихъ часть рогатого скота и взяли въ пленъ двухъ вооруженныхъ жителей, изъ коихъ одинъ почетнѣйшій старшина Бетлетскій. При семъ съ нашей стороны убитъ рядовой одинъ и контужень казакъ одинъ; Койсубуйлинцы имѣли также нѣсколько человекъ ранеными.

Селенія Унцукулъ, Бетлетъ, Мосохъ, Иквалта и многіе другіе аулы Койсубуйлинскіе покорились намъ, выдавъ заложниковъ.

Между тѣмъ получено донесеніе, что находящіяся съ Казикумыкскою и Аварскою милиціями Генеральнаго Штаба Капитанъ *Бергенгеймъ* и Куринскаго егерскаго полка Капитанъ *Туллинскій*, обще съ тѣми милиціями, принудили Шамиля, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магомета, запереться въ замкъ и укрѣпленной деревнѣ Телетли, что у верховьевъ Аварскаго Койсу, верстахъ въ десяти отъ Хунзаха на Югъ.

Для сего Генераль-Маіоръ *Фези* отправилъ Генераль-Фельдмаршала Графа Паскевича Эриванскаго полка Подполковника *Бугкѣева*, съ однимъ баталіономъ и двумя кегорновыми мортирками, форсированнымъ маршемъ обратно чрезъ Хунзахъ къ Телетли, при чемъ Подполковнику *Бугкѣеву* дана инструкция блокировать Шамиля къ Телетли, отнять у него средства къ спасенію бѣгствомъ и, въ случаѣ возможности, по обстоятельствамъ и усмотрѣнію его дѣйствовать рѣшительно, причемъ стараться сохранить сообщеніе съ Хунзахомъ.

Съ 7-го на 8-е Іюня, Шамиль, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магометъ сдѣлали вылазку изъ сел. Телетли и замка, близъ онаго находящагося, съ намѣреніемъ своею многочисленною партією, состоящею изъ разныхъ горцевъ, окружить отрядъ Подполковника *Бугкѣева*.

Тогда завязался кровопролитный бой, слѣдствіемъ коего было обратное отступленіе непріятеля.

Но какъ безъ полевой артиллеріи невозможно было взять приступомъ замокъ, то, дабы не подвергать людей бесполезной потерѣ отъ сильнаго непріятельскаго огня изъ замка и прилежащихъ къ нему строеній, Подполковникъ *Бугкѣевъ* приказалъ возвратиться своему отряду на прежнюю позицію, изъ коей продолжается обложеніе замка Шамиля. Потеря въ сей день съ нашей стороны, при отчаянномъ паденіи непріятеля и при мужественномъ сопротивленіи 2-го баталіона Генераль-Фельдмаршала Князя Варшавскаго Графа Паскевича Эриванскаго полка, была значительная; убито: Оберъ-Офицеровъ 2, нижнихъ чиновъ 92; ранено: Оберъ-Офицеровъ 3, нижнихъ чиновъ 183; контужень Штабъ-Офицеръ 1. Равномѣрно поле сраженія было усыяно трупами Мюридовъ и другихъ Тавлинцевъ; по имѣющимся свѣдѣніямъ, ихъ потеря простирается до 100 человекъ убитыми и болѣе того еще ранеными; между убитыми непріятелями находились Андійскіе старшины Гавіоль и извѣстный Джарскій Мулла Гамазанъ.

9-го Іюня, отрядъ Генераль-Маіора *Фези* спустившись съ Бетлетской горы, двинулся къ Агилтъ, что при слияніи Андійской Койсу съ Аварскою, и встрѣтилъ въ весьма крѣпкой позиціи, верстахъ въ четырехъ отъ Ашилты, Мюридовъ, Койсубуйлинцевъ, Гумбетовцевъ и другихъ Тавлинцевъ, подъ предводительствомъ Уди-Муллы, Али-Бека, Сурхай-Каді и Имама-Али.

Къ непріятельской позиціи, на лѣвомъ берегу рѣчки Бетлетъ, вела только одна узкая тропинка, пролегавшая противу праваго фланга оной.

Подполковникъ *Верзуль*, съ баталіономъ, поддерживаемый двумя другими баталіонами, выбилъ непріятеля изъ позиціи и гналъ безостановочно до самой Ашилты. Деревня сія, построенная амфитеатромъ, находится на скалистомъ и обрывистомъ берегу малой рѣчки, прикрывая собою дорогу, идущую къ селу Чиркатъ, на рѣкѣ Аварской-Койсу; всѣ дома оной, построенные изъ камня, были приведены въ оборонительное положеніе; вездѣ въ стѣнахъ, въ нѣсколько рядовъ, бойницы; на плоскихъ крышахъ устроены брустверы; промежутки между домами и улицы баррикадированы; на обоихъ флангахъ деревни находились двѣ фланкирующія каменные башни. Защитниковъ Ашилты было 2,000 человекъ, давшихъ взаимную клятву на коранъ: побѣдить или умереть.

Ашильта штурмовалась тремя колоннами. Начальство надъ колоннами было поручено Подполковнику *Верзулю*. Лѣвою колонною изъ четырехъ ротъ пѣхоты командовалъ Апшеронскаго пѣхотнаго полка Маіоръ *Шнитниковъ*; правою колонною изъ трехъ ротъ пѣхоты, одной сотни сѣченыхъ Линейныхъ казаковъ и Шамхальской коницы, командовалъ Апшеронскаго пѣхотнаго полка Маіоръ *Фуксъ*; сред-

тем, удержали на Коysубуйлинцевъ, odebrali u nich część bydła rogatego i wzięli w niewolę dwóch mieszkańców uzbrojonych, z których jeden znakomitym jest starszymъ Betletskim. Z naszej strony zabito przy tém jednego szeregowego, i jeden kozak dostał kontuzyi; Koysubuylincy mieli także kilku ranionych,

Wsi Ubeukul, Betlet, Mosoch, Ikwalta, i wiele innych ауłów Koysubuylińskich poddały się nam dając zakładników.

Tym czasem otrzymano doniesienie, że znajdujący się z milicyami Kazikumycką i Awarską Kapitan Jeneralnego Sztabu *Bergenheim* i Kapitan Kuryńskiego полку strzelców *Tuliński*, łącznie z temi milicyami, zmusili Szamila, Taszew-Hadży i Kibit-Mahometa zamknąć się w zamku i w oszańcowanej wsi Teletli, pod wierchołkami Koysu Awarskiego, o dziesięć wiorst od Chunzacha ku południowi.

Z tej okoliczności Jenerał-Major *Fezi* wysłał Podpółkownika полку Jenerał - Feldmarszałka Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, *Buczkijew*, z jednym баталіономъ i dwoma zapalowymi mórdżerzami, nagłym marszemъ napowrótъ przez Chunzachъ do Tiletli, przy czémъ Podpółkownikowi *Buczkijewu* дано instrukcją blokować Szamila w Tiletli, przeciągъ mu śrózдки do ratowania się ucieczką i, jeżeli będzie można, podługъ okoliczności i własney uwagi dziać stanowczo, przy czémъ powinien starać się utrzymać komunikacyą z Chunzachem.

Z dnia 7-go na 8-my Czerwca, Szamil, Taszew-Hadży, i Kibit-Mahomet uczynili wycieczkę ze wsi Tiletli i zamku, blisko niej znajdującego się, w zamiarze otoczenia oddziału Podpółkownika *Buczkijew*, liczną swoją partyą, z różnychъ górali składającą się.

Wówczas rozpoczęła się krwawa bitwa, skutkiemъ której było cofnięcie się nieprzyjaciela.

Lecz, że bezъ artylleryi połowey nie można było zdobyć zamku szturmemъ, przeto ażeby napróżno nie tracić ludzi pod mocnymъ nieprzyjaciela ogniemъ z zamku i przytykającychъ ku niemu budowli, Podpółkownik *Buczkijew* kazał powrócić swojemu oddziałowi na pozycyą dawniejszą, z której nieustaje oblężenie zamku Szamila. Strata w dniu tymъ z naszej strony, z przyczyny zrosnaczoney walki nieprzyjaciela i mężney wytrwałości 2-go баталіону полку Jenerał-Feldmarszałka Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, była znaczna; zabito: 2 ober-oficerów, 92 żołnierzy rangъ niższych; raniono: 5 ober-oficerów, 183 rangъ niższych; dostał kontuzyi 1-en Sztab-oficer. Równie pole bitwy było usłane trupami Muriidów i innychъ Tawlińczuków; podługъ otrzymanychъ wiadomości, strata ichъ wynosi do 100 ludzi zabitychъ, a więcej jeszcze ranionychъ; między zabitemi nieprzyjaciółmi znajdowali się starszyni Andyyscy Hawiioł i znany Dżarski Mułła Hamazan.

Dnia 9-go, oddziałъ Jenerała-Majora *Fezi* zszedłszy zъ góry Betletskiej, posunął się ku Atylicie, gdzie się łączy Koysu Andyyska z Awarską, i spotkał w mocney pozycyi, o cztery wiorsty od Aszilty, Muriidów, Koysubuylinców, Humbetowców, i innychъ Tawlińczuków, pod dowództwemъ Undi-Mułły, Ali-Beka, Surchay-Kady i Imama-Ali.

Do pozycyi nieprzyjacielskiej, na лѣwymъ brzegu rzeki Betlet, jedna tylko prowadziła wązka ścieżka, ciągnąca się przeciwъ prawego skrzydła pozycyi.

Podpółkownik *Berzul*, z баталіономъ, wspierany przez dwa inne баталіоны, wyparł nieprzyjaciela zъ pozycyi i bezъ zatrzymania się pędził do samey Aszilty. Wieś ta, wybudowana w kształcie amfiteatru, znajduje się na skalistymъ i urwistymъ brzegu małej rzeki, zastaniającъ sobą drogę, wiodącą ku wsi Czirkat, nadъ rzeką Awarskiej-Koysu; wszystkie jejъ domy budowane z kamienia, przyprowadzone były do stanu obronnego; wszędzie w ścianachъ, po kilka rzędówъ strzelnic, na płaskichъ dachachъ porobione były przedpiersienie; przedziałъ między domami i ulice były zabarykadowane; po obu skrzydłachъ wsi znajdowały się dwie mурowane baszty. Obrońcówъ Aszilty było do 2,000 ludzi, którzy poprzysięgli wzajemnie na koranie: zwyciężyć lub umrzeć.

Przypuszczono szturmъ do Aszilty dwiema kolumnami. Dowództwo nadъ kolumnami było поручонъ Podpółkownikowi *Berzulowi*. Kolumną лѣwą, z czterechъ rotъ пѣхоты składającą się, dowodziłъ Major Apszerońskiego полку пѣхоты *Sznitników*, kolumną правą, składającą się ze trzechъ rotъ пѣхоты, jednej sѣciny liniowychъ kozakówъ w пѣхотę zamienionychъ i jazdy Szamchalskiej, dowodziłъ Major Apszerońskiego пол-

нею колонною изъ четырехъ ротъ пѣхоты командовалъ Подполковникъ *Берзуль*.

Для поддержанія сихъ колоннъ, находились во 2-й линіи пять ротъ пѣхоты и спѣшенныхъ сотня казаковъ.

Въ резервѣ, для прикрытія неподоспѣвшей артиллеріи, находилось 7 ротъ пѣхоты. Предположено было опрокинутому непріятелю, отступавшему къ Ашильтъ, не дать опомниться; а потому, не ожидая прибытія артиллеріи, тотчасъ было приступлено къ началу штурма; при семь у средней колонны дѣйствовали два горные единорога.

Послѣ долгой и отчаянной обороны, лѣвая колонна, имѣя въ головѣ Куринскаго егерскаго полка Штабсъ-Капитана *Пулло*, ворвалась въ укрѣпленіе; потомъ правая колонна, и наконецъ, и средняя, имѣя въ головѣ Апшеронскаго пѣхотнаго полка Штабсъ-Капитана *Вагнера*.

По вступленіи всѣхъ трехъ колоннъ въ укрѣпленіе, начался жесточайшій рукопашный бой; каждый домъ надлежало штурмовать по-одиначкѣ. Послѣ продолжительной борьбы защитниковъ съ атакующими, геройская храбрость Русскихъ заставила Мюридывъ и другихъ Тавлинцевъ бѣжать на высоты за деревню. Оттуда, ободряемые крикомъ своихъ муллъ, они съ ожесточеніемъ шесть разъ бросались на наши колонны, дабы овладѣть Ашилтою, но каждый разъ, отбиваемые съ урономъ, принуждены были спастись бѣгствомъ по разнымъ направленіямъ; главная часть непріятелей бросилась чрезъ Андійскую Койсу къ селу Чиркату, уничтоживъ за собою мостъ; иные бѣжали вверхъ по правому берегу Койсу; другіе спаслись въ укрѣпленный замокъ Шамиля, въ нѣсколькихъ верстахъ ниже Чирката, на р. Андійской Койсу.

Наши враги были преслѣдуемы; но темнота ночи положила предѣлъ дѣйствіямъ сего дня.

Въ сраженіи подъ Ашилтою и на штурмѣ оной, съ нашей стороны убито нижнихъ чиновъ 28; ранено: Штабсъ-Офицеръ 1, Оберъ-Офицеровъ 8, нижнихъ чиновъ 107; контужено: Оберъ-Офицеръ 1, нижнихъ чиновъ 39.

Убитыхъ Тавлинскихъ тѣлъ насчитано на полѣ сраженія 87, не включая сюда сторввшихъ и погибшихъ подъ развалинами домовъ; дорога отъ Ашилты до Чирката была обогрета вражескою кровью убитыхъ и раненыхъ, унесенныхъ своими соплеменниками.

Пленныхъ не было взято; непріятели сражались отчаянно, не прося пощады.

Присемъ прилагаются вѣдомости убитымъ, раненымъ и контуженымъ подъ дерев. Тилетли и Ашилтою.

При штурмѣ Ашилты, по засвидѣтельствованію Генераль-Маіора *Фези*, оказывали отважность и геройскую неустрашимость всѣ Гг. Штабъ и Оберъ-Офицеры и нижніе чины командоваемаго имъ отряда: Апшеронцы, Куринцы, Казаки, Чеченцы и Тарковцы, одушевляемые усердіемъ, пренебрегая опасность, соревновали другъ другу.

Но въ особенности отличившіеся были: Куринскаго егерскаго полка Подполковникъ *Берзуль*; Апшеронскаго полка Маіоры *Шнитниковъ* и *Фуксъ*, Штабсъ-Капитаны: *Вагнеръ*, *Ктитаревъ* и *Лисенко*; Куринскаго полка Штабсъ-Капитаны *Пулло* и *Мартыновъ*, Поручикъ *Терентьевъ*, и Кизлярскаго Казачьяго полка Есаулъ *Алтановъ*; Грузинскаго гренадерскаго полка Штабсъ-Капитанъ *Сулбатовъ*, и 10-го класса отрядный Коммиссіонеръ *Шадиковъ*; исправляющіе должность Адъютантовъ при Генераль-Маіорѣ *Фези*, и съ самоотверженіемъ дѣйствовавшіе въ сей день Адъютанты Генераль-Маіора *Фези*: Штабсъ-Капитанъ *Квятковскій*, Кабардинскаго егерскаго полка Прапорщикъ *Бибиковъ*, и исправляющій должность Адъютанта 2-й бригады 20-й Пѣхотной дивизіи, Поручикъ *Корякинъ*.

О чемъ, для доведенія до Высочайшаго Государя Императора свидѣнія, имѣю честь сообщить Вашему Сіятельству.

ВѢДОМОСТЬ

убитымъ и раненымъ нижнимъ воинскимъ чинамъ 2-го баталіона Пѣхотнаго Князя Варшавскаго полка при сел. Тилетли, въ ночи съ 7-го на 8-е число Іюня, во время вылазки Шамиля, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магомета съ партіями сообщниковъ.

	УБИТО.			РАНЕНО.		
	унп.-офиц.	рядовыхъ.	неспроев.	унп.-офиц.	рядовыхъ.	
2-го баталіона Пѣхотнаго Генераль-Фельдмаршала Князя Варшавскаго Графа Паскевича-Эриванскаго полка	6	85	1	17	166.	

ку пѣхоты *Фуксъ*; колоннаю срѣдковую, четыре компаніи пѣхоты маіоръ, доводилъ Подполковникъ *Берзуль*.

Для вспоможенія тыхъ колоннъ, зайдowało się w drugiej linii pięć rot piewoty i jecina spiechoconych kozaków.

W odwodzie, dla zaslonienia nieprzybytej jeszcze artylleryi, znajdowało się 7 rot piewoty. Postanowiono było, odpartemu nieprzyjacielowi, cofającemu się ku Aszylcie, niedać przyyśdź do przytomności; a zatem, nieoczekując przybycia artylleryi, natychmiast przystąpiono do rozpoczęcia szturmu; w kolumnie srēdkowej działały przy tém dwa górne jednoroga.

Po długiej i rozpaczliwej obronie, kolumna lewa, mając na czele Szabs-Kapitana Kuryńskiego półku strzelców *Pullo*, wpadło do twierdzy; potem kolumna prawa, a nakoniec i srēdkowa, mając na czele Apszeronskiego półku pieszego Sztabs Kapitana *Wagnera*.

Po wkroczeniu wszystkich trzech kolumn do twierdzy rozpoczęła się straszliwa walka osobista; każdy dom trzeba było szturmem zdobywać po osobno. Po długiej walce broniących się z atakującymi, bohaterские мужество русскихъ zmusiło Miuridow i innych Tawlinców uciekać w góry za wieś. Ztamtąd, zagrzewani krzykiem swoich mułłów, sześć razy ze wściekłością rzucali się na nasze kolumny, w celu opanowania Aszylty, ale za każdym razem ze stratą odpierani, zmuszeni byli ratować się ucieczką w różnych kierunkach; główna część nieprzyjaciela rzuciła się przez Koysę Andyjską ku wsi Czyrkaty, zniszczywszy most za sobą; drudzy uciekali w górę prawego brzegu Koysy; inni znaleźli ocalenie w obwarowanym zamku Szamila, kilka wiorst niżej od Czerkаты leżącego, nad rzeką Koysą Andyjską.

Nieprzyjaciele nasi byli ścigani; ale ciemność nocy położyła koniec działaniom dnia tego.

W bitwie pod Aszyltą i w czasie jej zdobywania zabito z naszej strony ludzi rang niższych 28; raniono: Sztabs Oficera jednego, Ober-oficerów 8, rang niższych 107; dostali kontuzję: Ober-oficer 1, rang niższych 39.

Zabitych ciał Tawlinców na polu bitwy naliczono 87, niełącząc w to zgorzałych i zginionych pod rozwalinami domów; droga od Aszylty do Czerkаты była zboczona krwią wrogów zabitych i ranionych, uniesionych przez swych współ-rodaków.

Jenców nic nie wzięto; nieprzyjaciele bili się z rozpaczą, nie prosząc pardonu.

Załączają się przy tém tabelle zabitych, ranionych i skontuzjowanych pod wsiami Tiletli i Aszyltą.

W szturmie Aszylty, podług zaświadczenia Jenerał-Majora *Fezi*, okazali odwagę i bohaterską nieustraszonosc wszyscy PP. Szabs i Ober-Oficerowie, tudzież wojskowi rang niższych dowodzonego przezeń oddziału: Apszeroncy, Kuryńcy, Kozacy, Czecheny i Tarkowcy, ożywieni gorliwością, gardząc niebezpieczeństwem, szli na wyścigi jeden przed drugim.

Lecz w szczególności odznaczyli się: Kuryńskiego półku strzelców Podполковникъ *Berzul*; Majorowie Apszeronskiego półku strzelców *Sznitnikow* i *Fuks*, i Sztabs-Kapitanowie: *Wagner*, *Ktitarew* i *Lysieńko*; Sztabs-Kapitanowie Kuryńskiego półku sztrzelców *Pullo* i *Martynow*, Porucznik *Terentjew*, i Esaul Kizlarskiego półku kozackiego *Attanow*; Sztabs-Kapitan Gruzińskiego półku Grenadyerów *Sumbatow* i 10-ey klasy Kommissyonier oddziałowy *Szadikow*; sprawujący obowiazek Adjutantów przy Jenerał-Majorze *Fezi*, i z własnym narażeniem się na niebezpieczeństwa czynni w dniu tym Adjutanci Jenerał-Majora *Fezi*: Sztabs-Kapitan *Kwiatkowski*, Chorąży Kabardyńskiego półku strzelców *Bibikow*, i sprawujący obowiazek Adjutanta 2 giej brygady, 20 tey dywizyi piewoty Porucznik *Korjakin*.

O czym, dla doprowadzenia do Najwyższej Najjaśniejszego Pana wiadomości, mam honor Jaśnie Wielmożnemu Panu donosić.

W I A D O M O Ś Ć

O zabitych i ranionych wojskowych rang niższych 2-go баталіону пѣхоты полку Хієція Варшавскаго przy wsi Tiletli, w nocy z dnia 7-go na 8-my Czerwca, w czasie wycieczki Szamila, Taszew-Hadży i Kibit-Mahometa z partyami spólników:

	ZABITO.			RANONO.		
	Podoficer.	Szeręgow.	Nieszereg.	Podoficer.	Szeręgow.	
2-go баталіону пѣхоты полку Jenerał-Feldmarszałka, Хієція Варшавскаго Hrabі Paskiewicza - Erywanckiego.	6	85	1	17	166.	

ИМЯННОЙ СПИСОКЪ

убишымъ, раненымъ и контуженымъ Гр. Штабъ и Оберъ-Офицерамъ 2-го баталіона Пѣхотнаго Князя Варшавскаго полка при сел. Тилеша, въ ночь съ 7-го на 8-е число Іюня, во время вылазки Шамиля, Ташевъ-Гаджи и Кибитъ-Магомеша.

У б и т ы :
Штабъ-Капитанъ Дмитрій Чертковъ.

Прапорщикъ Илья Тулушевъ.

Р а н е н ы :

Штабъ-Капитанъ Антонъ Кривоносовъ.

Поручикъ Ларіонъ Чижикадзе.

Прапорщикъ Илья Борщевъ.

К о н т у ж е н ы :

Маіоръ Павелъ Дегилевъ.

ВЪ ДОМОСТЬ

о убитыхъ, раненыхъ и контуженныхъ воинскихъ чинахъ и лошадяхъ, при взятіи штурмомъ селенія Ашильны, 9 Іюня 1837 года.

УБИТО. Р А Н Е Н О. К О Н Т .

унш.-офиц.	музыкант.	радовыхъ.	шп.-офиц.	об.-офиц.	унш.-офиц.	музыкант.	радовыхъ.	азашцевъ.	лошадей.	об.-офиц.	унш.-офиц.	радовыхъ.
------------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------	------------	-----------

Полковъ :													
Апшеронскаго	2	1	9	1	3	5	1	48			4	15	
Куринаскаго	4	1	9		3	4		46			3	12	
Казач. полк. :													
Горскаго				1									
Моздокскаго			1		1		1						
Сем. Кизляр.				1	1				3		1	1	
Донскаго N. 12-го полка			1										
19-й Арт. бриг. резерв. N. 2-го батареи										3		5	
Чеченецъ								1					
Подв. Шам. Тарковского								1					
Казач. дист.								1					
Итого	6	2	20	1	8	11	1	95	3	9	1	8	31

Итого . 6 2 20 1 8 11 1 95 3 9 1 8 31
Подлинныя подписалъ Генералъ-Маіоръ *Фези.*
(Русскій Инвалидъ.)

Изъ Варшавы пишутъ отъ 9 Октября: Герардъ Маврикій *Витовскій*, сочинитель Пустыниника изъ Краковскаго Предмѣстія и многихъ другихъ произведеній, послѣ тяжкой болѣзни скончался вчера на 50 году жизни, къ общему сожалѣнію родственниковъ и друзей. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЕ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 3-го Октября.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ въ сопровожденіи Префекта Полиціи, сегодня на Марсовомъ полѣ дѣлалъ смотръ пѣхотѣ и кавалеріи національной гвардіи. По окончаніи сихъ маневровъ Министръ угощалъ Офицеровъ сего корпуса. — Князя *Таллейрана* въ концѣ с. м., вмѣстѣ съ Г-мъ *Тверомъ* ожидаютъ въ Парижъ.

— Кор. Прусскаго Генералъ-Лейтенантъ Гр. *Дона*, присутствовавшій при маневрахъ въ лагерь Комьенскомъ, получилъ дозволеніе отъ Военнаго Министра обозрѣть всѣ военныя заведенія первой военной дивизіи.

— Французская ловля сельдей на Шотландскихъ берегахъ въ этомъ году окончилась и доставила рыболовамъ около 300,000 фр., и эта сумма еще можетъ удвоиться сушеніемъ и соленіемъ рыбы.

— Въ письмѣ изъ Боны отъ 25-го ч. п. м. содержится: „Кораблямъ *Phare*, *Sphinx* и *Acheron* повелѣно отплыть немедленно въ Тулонъ. Приказаніе къ этому послѣшнему отплытію, наступило въ слѣдствіе бывшаго въ эту ночь совѣта. Полагаютъ, что эти корабли повезутъ войска, для усиленія экспедиціонной колонны. — *Постскриптумъ.* Я узналъ сей часъ, что Арабы 23-го опять ввалили на лагерь при Гуэльмѣ. Впереди ихъ была музыка Бея и изъ сильнаго нападенія можно заключать, что Арабы командуемы были главнымъ командиромъ *Ахмета*. Наша артиллерія до крайности разорила ихъ; поле сраженія покрыто было трупами. Въ слѣдствіе сей стычки, Герцогъ *Немурскій* завтра отправляется въ главную квартиру. — Другое письмо того же числа сообщаетъ: „Извѣстіе о происшествіяхъ въ Тунисѣ, полученное здѣсь нами чрезъ гоелету *Mesage*, произведетъ какъ вообще полагаютъ, большую перемену въ сопротивительныхъ планахъ Константинскаго Бея. *Ахметъ*, который не можетъ надѣяться подкрѣпленія отъ Тунисскаго Дея и не имѣетъ никакого другаго мѣста убѣжища какъ только степи, вѣрно первый выйдетъ намъ на встрѣчу и сдѣлаетъ предложенія къ выгодному и достойному для Франціи миру. Генералъ-Губернаторъ отправляется сегодня съ Принцемъ въ лагерь Медъецъ-Гамаръ. 29 или 30 ч. войско пойдетъ на Константинову.“

LISTA IMIENNŃA.

zabitych, ranionych i kontuzą dotkniętych PP. Sztabs i Ober-Oficerów 2-go batalionu piechoty pólku Xięcia Warszawskiego pod wsią Tyletli, w nocy z dnia 7-go na 8-my Czerwca, pod czas wycieczki Szamila, Taszew-Hadzi i Kibit-Mahometa

Z a b i t i :

Stabs-Kapitan Dymitr Czertkow.

Choraży Eliasz Tutuszew.

R a n i e n i :

Stabs-Kapitan Antoni Krywonosów.

Choraży Laryon Czyczykardze.

Choraży Eliasz Borszczew.

Dotknięty kontuzą

Major Paweł Dżagilew.

W I A D O M O Ś Ć

O zabitych, ranionych i kontuzą dotkniętych ludzi rang wojskowych i koni, przy wzięciu szturmem wsi Aszylty, dnia 9-go Czerwca 1837 roku.

Z A B I T O. R A N I O N O. K O N T . D O T .

Podoficer.	Muzykan.	Szeregow.	Szabs-Of.	Ober-Ofic.	Podoficer.	Muzykan.	Szeregow.	Azyatow	Koni.	Ober-Ofic.	Podoficer.	Szeregow.
------------	----------	-----------	-----------	------------	------------	----------	-----------	---------	-------	------------	------------	-----------

Пółковъ :													
Апшеронскаго	2	1	9	1	3	5	1	48			4	15	
Курыйнскаго	4	1	9		3	4		46			3	12	
Козач. пółк. Górali				1									
Моздокскаго			1		1		1						
Сем. Кизляр. Доñскаго N. 12-го пółку													
19 Art. brygady rez. N. 2-go bateryi									3			5	
Чеченецѡвъ								1					
Podwl. Szam. Tarkowsk.								1					
Kazach. dist.								1					
Ogół	6	2	20	1	8	11	1	95	3	9	1	8	31

Autentyki подписалъ Jenerał-Major *Fezi.*
(Рускi Inwalidъ.)

Piszą z Warszawy od 9 Października: Gerard Maurycy Witowski, Autor Pustelnika z Krakowskiego przedmieścia i wielu innych dzieł, po ciężkiej chorobie w dniu wczorajszym, zszedł z tego świata w 50 wieku życia swojego, z powszechnym żalem rodziny i przyjaciół. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCJA.

Paryż, dnia 3 Października.

Minister spraw wewnętrznych, w towarzystwie Prefekta policji, odbywał dzisiaj na Polu Marsowym musztrę piechoty i kawaleryi gwardji narodowej. Po ukończeniu musztry, Minister ugoszczał wszystkich oficerów tego korpusu. — Xięcia *Talleyranda* w końcu ter. miesiąca, jednocześnie z P. *Thiers* do Paryża oczekują.

— Król. Pruski Jenerał-Porucznik Hrabia *Dohna*, który znajdował się na manewrach w obozie pod Compiègne, otrzymał pozwolenie od Ministra wojny, obojczywania wszystkich zakładów wojennych pierwszej dżwizji wojskowej.

— Francuzkie rybołówstwo śledzi na brzegach Szkockich, ukończyło się w tym roku i przyniosło rybakom około 300,000 fr., jakowa suma przez suszenie i solenie ryb, może się jeszcze podwoić.

— List z Bony pod d. 25 z. m. donosi: „Okrety *Phare*, *Sphinx* i *Acheron*, otrzymały rozkaz niezwłocznie wypłynąć do Tulonu, co nastąpiło skutkiem Rady odbytej tej nocy. Rozumieją, iż okręty te powiozą wojska, dla powiększenia kolumny ekspedycyjnej. — *Przypisek.* Dowiaduję się w tej chwili, że Arabowie d. 23 powtórnie uderzyli na oboz pod Guelma. Mieli oni na czele swoim muzykę Beja, i z dzielnego uderzenia można wnosić, że Arabowie dowodzeni byli przez naczelnego dowódcę *Achmeta*. Artyllerya nasza położyła ich na miejscu; pole bitwy, odkryte było trupami. Skutkiem tego wypadku, Xięże *Némours*, udaje się jutro do głównej kwatery.” — W innym liście teyże daty czytamy: „Wiadomość o wypadkach w Tunecie, otrzymana tu przez galiotę *Mesange*, sprawi, jak rozumieją powszechnie, wielką zmianę w planach oporu Beja Konstantyny. *Achmet*, który nie może się spodziewać otrzymania pomocy od Deja Tunetańskiego, ani na innego miejsca ucieczki, jak stepy, zapewna będzie dopiero pierwszym, który wywdzie naprzeciw nas i poda warunki, korzystnego i zaszczytnego dla Francji pokoju. Gubernator Jeneralny wyjeżdża dzisiaj z Xięciem do obozu Medjez-Hamar. Dnia 29 lub 30 wyruszy wojsko na Konstantynę.”

— Правительство объявило сегодня следующие телеграфическія депеши въ коиъ между тѣмъ содержится извѣстныя уже дѣла: „*Байонна 29 Сентября въ 3½ час. утра.* Генералъ *Каронделетъ* пишетъ къ коменданту Бургоса, что онъ 24 ч. навалъ на *Царитессу* и вытѣснилъ его изъ Валладолида. Послѣдній потерялъ значительную потерю. Вся артиллерія и аммуниція у него отобраны.“ — „*Бордо 30 Сент. въ полдень.* Генералъ *Каронделетъ*, разбивъ совершенно *Царитессу*, осаждавшего цитадель Валладолида, 24 ч. вечеромъ вступилъ въ сей городъ. Онъ освободилъ гарнизонъ цитадели и взялъ у непріятеля 16 пушекъ вмѣстѣ съ большимъ количествомъ военной аммуниціи. Карлисты кажется потеряли значительную потерю убитыми и ранеными. Присшествіе это произвело большое впечатлѣніе въ Старой Кастиліи.“ — „*Байонна 30 Сент. въ 7 час. вечера.* Карлисты 28-го ч. вступили на долину Агескоа обезоружили всѣхъ жителей, и много домовъ и всю деревню Гаральда зажгли а 29-го ч. отступили въ Бургуетту, откуда угрожали Валкарлосу и другимъ мѣстамъ между нашими границами и Пампелоною.“

4-го Октября.

Сегодняшній *Мониторъ* содержитъ следующее засвидѣтельствованное Министромъ Внутрен. Дѣлъ Королевское распоряженіе: „Ст. 1. Палата Депутатовъ распускается.— Ст. 2. Избирательныя коллегіи симъ призываются на 4 Ноября с. г., чтобы каждая изъ нихъ избрала Депутата. Для сей же цѣли, объ избирательныя коллегіи на Корсикѣ приглашаются къ 18 Ноября с. г. Ст. 3. Палаты Перовъ и Депутатовъ приглашаются на 18 Декабря с. г. Ст. 4. Нашему Министру Внутреннихъ Дѣлъ поручено привести въ исполненіе настоящаго распоряженіе. Въ Тюльерійскомъ замкѣ 3 Октября 1837 г.“ — Въ другомъ Королевскомъ распоряженіи наименованы города въ которыхъ должны собраться избирательныя коллегіи.

Особенными повелѣніями засвидѣствованными Президентомъ Совѣта Король производитъ въ Перы: 1) Маркиза *д'Андины де ла Бланше*, прежняго депутата; 2) Маркиза Казимира *д'Андосса*, прежняго депутата и члена Генераль. Совѣта Жерскаго департамента; 3) Маркиза *д'Одиффре*, Президента счетной палаты; 4) Маркиза *Бельбефъ* первого Презид. Кор. Суда въ Лионѣ; 5) Г-на *Бессьера*, депутата и Совѣтника счетнаго суда; 6) Барона *Виньона* депутата; 7) Г-на *Бурдо*, прежняго депутата; 8) Барона *Бригода* депутата; 9) Маркиза *Камбисъ д'Орсана* депутата; 10) Генераль-Лейтенанта Графа *Кастелялана*; 11) Маркиза *Шанольгелля*, члена Генеральнаго Совѣта Ардешскаго департ.; 12) Г-на *Шевалье* депутата; 13) Генераль-Лейтенанта Барона *Дарриуля*; 14) Барона *Донанъ* депутата; 15) Генераль-Лейтенанта Барона *Делора* депутата; 16) Барона Карла *Дюпеня*, депутата и члена Академіи Наукъ; 17) Генераль-Лейтенанта Графа *Дюроснелля*, депутата; 18) Маркиза *д'Эскайракъ де Лотюръ*, прежняго депутата; 19) Барона *Жерандо*, Государст. Совѣтника; 20) Вице-Адмирала *Гальгона* прежняго депутата; 21) Графа Евгенія *Гаркура* депутата; 22) Виконта *Гарманда д'Абанкура* Президента счетной Палаты и прежняго депутата; 23) Г-на *Юмана*, депутата и прежняго Министра Финансовъ; 24) Генераль-Лейтенанта *Жакино*; 25) Г-на *Кератри* депутата и Государст. Совѣтника; 26) Генераль-Лейтенанта Графа *Лалена д'Оденаръ*; 27) Г-на *Лапланъ-Барри*, Генераль-Адвоката Кассационнаго Суда; 28) Барона *Ломбарда* прежняго депутата; 29) Ген. Лейт. Графа *Маршанда*; 30) Г-на *Мерильеу*, преж. депутата и Совѣтника Кассационнаго Суда; 31) Генер. Лейт. *Баилли де Монтювъ*; 32) Графа *Мобурезъ* депутата; 33) Г-на *Одье* депутата; 34) Г-на *Патюрль* депутата; 35) Барона *Паве де Вандсверъ*, депутата; 36) Барона *Пеле* (изъ Лозерскаго департ.) депутата; 37) Ген. Лейт. Барона *Пеле* депутата; 38) Г-на *Камилля Перье*, депутата; 39) Ген. Лейт. Барона *Петти*; 40) Г-на *Поассонъ* члена Академіи Наукъ; 41) Ген. Лейт. Виконта *Преваля*; 42) Г-на *Дефорестъ де Картдевилль*, первого Президента Королев. Суда въ Дуэ; 43) Г-на *Румье де Фонтенъ*, депутата; 44) Барона *Шопена* депутата и Генераль-Прокурора счетнаго суда; 45) Ген. Лейт. *Тибурція Себастьяни* преж. депутата; 46) Г-на *Серрюрье* Посланника въ Брюссель; 47) Г-на *Тарбе де Вокселенъ* прежняго Государст. Совѣтника; 48) Генер. Лейт. Виконта *Тирле*, депутата; 49) Виконта *Виллеръ дю Терражъ* и 50) Вице-Адмирала *Вилломелье*.

— Сегодня не получено новѣйшихъ извѣстій изъ Бонны; но говорятъ, что Правительство очень обезпокоено извѣстіями оттуда и только еще ожидало послѣднихъ депешей Генерала *Дамремона*; чтобы по-

— Рząd ogłasza dzisiaj następujące depesze telegraficzne, które zawierają już prawie wiadome rzeczy: „*Bajonna, 29 Września o pół do 4-tej.* Jenerał *Carondelet* donosi Komendantowi Burgos, iż on d. 24 uderzył na *Zariatęgu* i wypędził go z Valladolid. Ostatni ponosił znaczną stratę. Cała artyllerya i ammunicya zostały mu zabrane.“ — „*Bordeaux, 30 Września o południu.* Jenerał *Carondelet* pobawiwszy *Zariatęgu* oblegającego cytadelę Valladolid, dnia 24-go wszedł do tego miasta. Oswobodził garnizon cytadelli i odebrał u nieprzyjaciela 16 dział z wielką liczbą ammunicyi wojskowej. Karoliści ponieśli znaczną stratę w zabitych i ranionych. Wypadek ten wielkie sprawił wrażenie w Starej Kastylii.“ — „*Bajonna, 30 Września o godz. 7 wiecz.* Karoliści d. 28 wpadli na dolinę *Ahescoa*, rozbroili wszystkich mieszkańców, wiele domów i całą wieś *Garalda* spalili, a d. 29 cofnęli się ku *Burguette*, z kąd zagrażają *Valcarlosowi* i innym punktom komunikacyynym, między naszymi granicami a *Pampeloną*.“

Dnia 4.

Monitor dzisiejszy zawiera następujące kontrasygnowane przez Ministra spraw wewnętrznych rozporządzenie Królewskie: Art 1: *Izba Deputowanych rozwiązuje się.* — Art. 2. Kollegia wyborcze zwołują się na 4-ty Listopada ter. r., ażeby każde z nich wybrało jednego deputowanego. W tymże celu zwołują się oba Kollegia wyborcze Korsyki na 18 Listopada ter. roku. Art. 3. Izba Parów i Izba Deputowanych zwołują się na 18 Grudnia ter. r. Art. 4. Naszemu Ministrowi spraw wewnętrznych polecone jest wykonanie obecnego rozporządzenia. Dan w pałacu Tuilleryow, 3-go Paźdz. 1837.“ — W inném Królew. rozporządzeniu wymienione są miasta, w których zgromadzać się mają Kollegia wyborcze.

— Przez szczególne postanowienie, kontrasygnowane przez Prezidenta Rady, Król wynosi na Parów: 1) Margrabiego *d'Andigne de la Blanchaye*, dawniey deputowanego; 2) Margrabiego *Kazimierza d'Andosse*, dawniey deputowanego i członka Jeneralney Rady depart. Gers; 3) Margrabiego *d'Audiffret*, Prezidenta Izby Obrachunkowey; 4) Margrabiego *Belbeuf*, pierwszego Prezyd. Sądu Król. w Lyonie; 5) *P. Bessières*, deputowanego i radcę Izby Obrachunkowey; 6) Barona *Bignon*, deputowanego; 7) *P. Bourdeau*, dawniey deputowanego; 8) Barona *Brigode*, deputowanego; 9) Margrabiego *Cambis d'Orsan*, deputowanego; 10) Jen. Porucznika Hrabiego *Castellane*; 11) Margrabiego *Channailheilles*, członka Rady Jeneralney departamentu Ardèche; 12) *P. Chevandier*, deputowanego; 13) Jenerał-Porucznika Barona *Dariulle*; 14) Barona *Daurant*, deputowanego; 15) Jen. Porucz. Barona *Delort*, deputowanego; 16) Barona *Karola Dupin*, deputowanego i członka Akademii nauk; 17) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Durosnel*, deputowanego; 18) Margrabiego *d'Escayrac de Lauture*, dawniey deputowanego; 19) Barona *Gérando*, Radcę Stanu; 20) Vice-Admirala *Halgon*, dawniey deputowanego; 21) Hrabiego *Eugeniusza Harcourt*, deputowanego; 22) Vice-Hrabiego *Harmand d'Abancourt* Prezyd. Izby Obrachun. i dawniey deputowanego; 23) *P. Humann*, deputow. i dawnieyszego Ministra skarbu; 24) Jenerał-Porucznika *Jacquinet*; 25) *P. Keratry*, deputowanego i Radcę Stanu; 26) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Lataine d'Audenarde*; 27) *P. Laplagne Barris*, Jeneralnego Adwokata przy Sądzie kassacyynym; 28) Barona *Lombard*, dawniey deputowanego; 29) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Marchand*; 30) *P. Morilhou*, dawniey deputowanego i Radcę Sądu kassacyynego; 31) Jenerał-Porucz. Hrabiego *Bailly de Monthyon*; 32) Hrabiego *Mosbourg*, deputowanego; 33) *P. Odier*, deputowanego; 34) *P. Paturle*, deputowanego; 35) Barona *Pavée de Vandoeuvre*, deputowanego; 36) Barona *Pelet* (z depart. Lozère) deputowanego; 37) Jenerał-Porucz. Barona *Pelet*, deputowanego; 38) *P. Kamilla Perrier*, deputowanego; 39) Jen. Porucz. Barona *Petit*; 40) *P. Poisson*, członek Akademii nauk; 41) Jen. Porucz. Vice-Hrabiego *Préval*; 42) *P. Deforest de Quartdeville*, pierwszego Prezidenta Sądu Królewskiego w Douai; 43) *P. Rouille de Fontaine*, deputowanego; 44) Barona *Schonen*, deputowanego i Jeneralnego Prokuratora Izby Obrachunkowey; 45) Jenerał-Porucz. Tyburcyusza *Sebastiani*, dawniey deputowanego; 46) *P. Serrurier*, Posta w Brukselli; 47) *P. Tarbé de Vauxelain*, dawniey Radcę Stanu; 48) Jen-Porucz. Vice-Hrabiego *Tirlet*, deputowanego; 49) Vice-Hrabiego *Villiers du Terrage* i 50) Vice-Admirala *Villaumez*.

— Dzisiaj nie otrzymano nowszych wiadomości z Bony, lecz mówią, że Rząd przez ostatnie otrzymane ztamtąd wiadomości, bardzo stał się niespokojnym, i jeszcze tylko nowszych oczekuje depeszy Jenerała *Dam-*

совѣтоваться о томъ, не будетъ ли нужно оставить экспедицію. *)

— Въ Министерство пришло уведомленіе о наступившей 29-го ч. пр. м. кончинѣ Епископа Нимескаго.

— Правительство опубликовало сегодня слѣдующія телеграфическія депеши, изъ коихъ двѣ первыя доставлены сюда курьерами, а послѣдняя по телеграфу: „*Бордо 29 Сентября*. Генераль *Oraa* пишетъ изъ Куэнсы отъ 22-го ч., что онъ опять настигъ *Cabrera* въ окрестностяхъ сего города, разбилъ его совершенно, взялъ 900 чел. въ плѣнъ и отобралъ большое количество орудій, лошадей и снарядовъ. Карлисты уходятъ въ величайшемъ безпорядкѣ. Изъ Сарагоссы уведомляютъ отъ 26-го ч., что *Espartero* 23-го ч. стоялъ въ Альколеа на 2 часа отъ *Донъ-Карлоса*, котораго онъ преслѣдовалъ по направленіи къ Соріи.“ — „*Байонна 30 Сент. въ 5 час. вечера*. Торговый курьеръ уведомляетъ, что *Espartero* пишетъ изъ Сифуэнтеса отъ 22-го ч., что *Донъ-Карлосъ* идетъ на Сигуэнса или Мединацели и что онъ его неутомимо преслѣдуетъ.“ — „*Байонна 2 Октября 3½ час.* Мадритское Правительство уничтожило приказъ на счетъ посылки пяти баталіоновъ изъ Санъ-Себастьяна въ Кастилію, потому, что они тамъ не нужны. *Донъ-Карлосъ* 25-го ч. стоялъ въ окрестностяхъ Аронда на Дуэро; онъ соединился съ *Даріатеги*; войска Королевы старались догнать ихъ. Конституціонная партія 1837 г. при выборахъ въ Мадридъ одержала верхъ.“

5-го Октября.

Вдовствующая наследственная Великая Герцогиня *Мекленбургская*, въ прошлый вторникъ изъ Компьени обратно отправилась въ Германию, и нѣсколько миль сопровождаема была Герцогомъ и Герцогиней *Орлеанскою*. При прощаніи Герцогиня *Орлеанская* была глубоко тронута и въ слезахъ рассталася съ нею.

— По донесеніямъ *Journal de Paris*, бракосочетаніе Принцессы *Маріи* съ Герцогомъ *Александромъ* Виртембергскимъ, будетъ празднуемо въ Ст. Клу, и при семъ случаѣ будутъ большія торжества.

— *Министерскій вѣснерій журналъ* уведомляетъ, что Военный Министръ получилъ депешу изъ Боны до 25 ч., въ которой Генераль *Дамремонтъ* въ слѣдствіе появившейся въ одномъ полку холеры, требуетъ подкрѣпленія отъ 1,200 до 1,500 чел. пѣхоты и выступленіе экспедиціи думаетъ отложить до прибытія сихъ войскъ. Министръ тотчасъ отправилъ приказъ въ Сетту, отплыть двумъ баталіонамъ 61-го полка. Войска эти на трехъ пароходахъ, прибудутъ въ Бону около 8 Октября.

— Правительство намѣрено отправить Посланника къ Персидскому двору, для заключенія съ симъ краемъ торговаго договора. Важное это посольство будетъ поручено Г-ну *Баррахинъ*, который за 10 или 12 лѣтъ, служилъ въ войскѣ *Аббасъ-Мирзы*, гражданскимъ чиновникомъ.

— Правительство публиковало сегодня слѣдующую телеграфическую депешу: „*Байонна 4 Октября въ 6 часовъ вечера*, (Мадридъ 30 Сент.) Кортесы во вчерашнемъ своемъ засѣданіи, большинствомъ 84 противу 27 голосъ, приняли предложеніе, по коему, принята Министромъ *Финансовъ* 2-го Сентября мѣра, объявляется противною уложенію. Перемѣна Министровъ несомнительна. О войнѣ нѣтъ никакихъ новѣйшихъ извѣстій.“

— *Journal du Commerce* уведомляетъ, что экспедиція въ Константиноу, отложена до будущей весны, и что Герцогъ *Немурскій* немедленно возвратится во Францію. (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 5-го Октября.

Королева вчера совершила торжественный свой въездъ въ Брайтонъ. Газеты содержатъ самое пространное описаніе, приготовленныхъ тамъ при семъ случаѣ торжествъ.

— Герцогъ Карль *Брауншвейгскій* проведеній послѣднее время въ Лондонѣ, пробудетъ здѣсь еще долѣе. Уполномоченнымъ его въ Парижъ, постоянно Баронъ *Андлау*. — Князь *Морицъ Эстергази* изъ путешествія въ Сѣверную Англію, сюда возвратился.

— По частнымъ письмамъ изъ Парижа, Г. *Тьеръ* будто просилъ посольскаго поста въ Римъ, но Король отказалъ ему въ этомъ.

— Домъ *Ферминъ де Тастетъ* и комп. отъ 21 Сентября опять издалъ воззваніе для принятія участія въ Карлистскомъ займѣ, ссылаясь на несомнитель-

*) *Франкфуртскій Журналъ* уведомляетъ подъ спашьею: *Бона 24 Сентября*: „Вчера здѣсь въ Совѣтѣ определено, ожидать подкрѣпленій изъ Франціи, — рѣшеніе, которое оправдывается, перехваченнымъ письмомъ отъ Кабайла.“

remont, dla naradzenia się: azali nie należało odłożyć wyprawę. *)

— Do Ministerium przysła wiadomość o zgonie na dniu 29 z. m., Biskupa Nimes.

— Rząd ogłosił dzisiaj następujące depesze telegraficzne, z których dwie pierwsze otrzymano częścią przez gońców, a tylko ostatnią całkiem przez telegraf: „*Bordeaux 29 Września*. Jenerał *Oraa* donosi z Cuenca pod d. 22, iż on znowu dogonił *Cabrera* w okolicach tego miasta, zupełnie go pobił, 900 ludzi wziął w niewolę i zdobył wielką liczbę oręża, koni i багаży. Karolisci uchodzą w największym nietadzie. Z Saragossy pod d. 26 donoszą, że Jenerał *Espartero* d. 23 stał w Alcolea, na dwie godzin oddalony od *Don Carlosa*, którego on ścigał w kierunku ku Soria.“ — „*Bajonna, 30 Września o 5-tej po południu*. Goniec handlowy donosi, że *Espartero* d. 22 wieczorem pisał z Cifuentes, że *Don Carlos* idzie na Siguenza lub Medina-celi, i że on go ściga bezustanku.“ — „*Bajonna, 2-go Październik, o pół do 4-tej*. Gazeta Madrycka odwołała rozkaz, postania pięciu batalionów z San-Sebastian do Kastylji, gdyż tam nie są już potrzebne. *Don Carlos* d. 25 stał w okolicach Arando nad Duero; połączył się on z *Zariatęguy*; woyska Królowey miały na celu doganiać ich. Stronnictwo konstytucyjne 1837 roku, na wyborach w Madrycie odniosło zwycięstwo.“

Dnia 5.

Dziedziczna Arcy-Xiężna *Meklenburska wdowa*, przeszedłszy wtorku wyjechała z Compiègne napowrót do Niemiec, i kilka mil przeprowadzana była przez Xiężca i Xiężną *Orleańskich*. Przy pożegnaniu Xiężna *Orleańska*, głęboko była wzruszoną i wśród łez rozstała się ze swą matką.

— Według *Journal de Paris*, zaślubienie Xiężniczki *Maryi* z Xiężciem *Alexandrem* Wirtemberskim, obchodzone będzie w St. Cloud, przy czém odbywać się będą wielkie uroczystości.

— *Ministryalny dziennik wieczorny* donosi, że Minister wojny otrzymał depesze z Bony do d. 25 dochodzące, w których Jenerał *Damremont*, skutkiem wybuchty w jednym regimentie cholery, żąda posiłków 1,200 do 1,500 ludzi piechoty, i do przybycia tych woysk zamysła przeciagnąć wyruszenie wyprawy. W teyże chwili Minister posłał rozkaz do Cetty, ażeby wypłynęły 2 bataliony 61-go półku. Woyska te na trzech parochodach, około 8-go Października, przybędą do Bony.

— Rząd zamysła wyprawić Posła do dworu Perskiego, dla zawarcia z tém państwem traktatu handlowego. Ważne to poselstwo ma być poruczone P. *Barrachin*, który przed 10 lub 12 laty był cywilnym urzędnikiem w woysku *Abbas-Mirzy*.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegraficzną: „*Bajonna, 4 Października o 6-tej wieczorem*, (Madryt, 30 Września). Kortezy na wczorajszym swém posiedzeniu, większością 84 przeciwko 27 głosom, przyjęły wnioski, mający na celu ogłoszenie za przeciwny ustawom, przyjęty 2 Września środek przez Ministra skarbu. Zmiana Ministrów jest niewątpliwą. Z teatru wojny żadnych nie ma nowszych wiadomości.

— *Journal du Commerce* donosi dzisiaj, że wyprawa do Konstantyny, odłożona została do następującej wiosny, i że Xięże *Némours* niezwłocznie powróci do Francyi. (A.P.S.Z.)

БРИТАНІЯ ВІЕЛКА І ІРЛАНДІЯ.

Лондонъ, дня 5-го Паździernика.

Крѣлова вчора урочисты свѣй вѣздъ odbyła do Brighton. Газеты zawierają bardzo obszerne opisanie, o pozczynionych tam z tey okoliczności uroczystych przygotowaniach.

— Xięże Karol *Brunswicki*, który ostatnią porę roku przepędził w Londynie, zabawi tu jeszcze dłużej. Pełnomocnikiem jego w Paryżu, ciągle jest Baron *Andlau*. — Xięże *Maurycy Esterhazy* z podróży do Anglii Północney tu powrócił.

— Według listów prywatnych z Paryża, P. *Thiers* miał prosić o miejsce Posła w Rzymie, lecz Król mu tego odmówił.

— Dom *Fermin de Tastet* i kompanii, pod d. 21 Września znowu wydał wezwanie do przyymowania uczestnictwa w pożyczce Karolistowskiej, i odwołuje

*) *Journal de Francfort* donosi pod rubryką: *Bona 24-go Września*: „Na odbyty tu wczora radzie postanowiono, oczekiwać posiłków, mających przybyć z Francyi, — zamiar, który się usprawiedliwia przejętym listem, którego oddawcą był Kabail.“

ность немедленнаго вступленія *Карла V* въ Мадридъ. Заемъ заключенъ уже 12 Января 1836, и отъ 6 Февраля сего года утверждёнъ *Донъ-Карлосомъ*. На первую серію 213,000 фун. уже уплачена, теперь на вторую требуютъ той же суммы.

— *Times* въ биржевой своей статьѣ говорить о частномъ письмѣ изъ Бельгіи, по коему дѣйствительно составленъ былъ убійственный планъ противу Короля *Леопольда*; но *Courier* говоритъ, что нѣтъ никакого основанія, чтобы человекъ пойманный и задержанный съ пистолетомъ, дѣйствительно старался напасть на Короля; равно кажется столько мало вѣроятнымъ, что въ Бельгіи господствуетъ невыгодное расположеніе къ Монарху, какъ утверждали нѣкоторые Англійскіе журналы.

— Въ понедѣльникъ въ Глазговѣ положено основаніе монументу, который будетъ воздвигнутъ въ память *Валтеръ-Скотта*.

— Изъ Мальты отъ 13 Сентября уведомляютъ, что островъ сей почти совершенно освободился отъ холеры. (A.P.S.Z.)

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 26-го Сентября.

Репортъ Генерала *Ораа* къ Военному Министру, писанный 22-го ч. изъ Куэнсы: „Ваше Превосходительство! Двадцать уже дней войско находящееся подъ моею командою, совершало обременительные походы, пока напоследокъ перевѣсь Графа *Лухана* представилъ возможность одержать надъ неприятелемъ побѣды, о которыхъ я уже уведомилъ. Хотя переправа чрезъ Тагъ замедлила вчера значительно мой походъ, однако я успѣлъ настигнуть непріятельскій аріергардъ и взять у него въ плѣнь 50 чел. Сегодня утромъ выступая изъ Гуэты, я отправилъ четыре эскадрона подъ начальствомъ Бригадира *Аморъ*, съ тремя компаніями стрѣлковъ первой дивизіи, въ качествѣ моего аріергарда, а Генералу *Мендесъ-Виго* начальнику моего генеральнаго штаба и всѣмъ адъютантамъ я приказалъ стать въпереди сей колонны. Мы настигнули мятежниковъ, состоящихъ изъ 11 баталіоновъ пѣхоты и 5 эскадроновъ конницы, командуемыхъ *Кабрерою*, *Сансомъ*, *Цавале* и *Форкаделломъ*. Прибывъ въ деревню Аркосъ де ла Кантера, эскадроны напали на непріятеля, разорили его до крайности, убили 40 чел. и взяли въ плѣнь 896, между коими 55 Офицеровъ. У насъ 1 убитъ и 12 ранено. Остальная часть непріятеля одолжена своимъ спасеніемъ единственно отсутствію пѣхоты, которая не могла идти съ конницею, мчавшеюся рысью. Я безпрестанно преслѣдовалъ Карлистовъ, дозволяя моему войску столько единственно отдыха, сколько нужно было для употребленія пищи. Плѣнныхъ и раненыхъ, оружіе и всякую другую попавшуюся намъ добычу, здѣсь оставляю. Одушевленіе и строгую дисциплину войска, которымъ я честь имѣю командовать, невозможно изобразить. Кавалерія оказалась достойною той славы, которою обыкновенно отличается при каждомъ случаѣ. Тѣхъ, которые особенно отличились, я тотчасъ пожаловалъ на мѣстѣ сраженія какъ о томъ Вы увѣритесь изъ подробнаго рапорта, который немедленно представлю. Между тѣмъ вручитель этой депеши Полковникъ *Белеста*, сдѣлаетъ всѣ нужныя объясненія. *Марселино Ораа*.“ (G. C.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 26-го Сентября.

Придворная газета объявила слѣдующій бюллетень отъ 24-го ч. с. м.: „20 ч. войско мятежниковъ сдалось. Все войско переходитъ въ распоряженіе Ея Велич. Королевы, революціонные начальники оставляютъ Королевство, Офицеры будутъ исключены изъ списковъ и получать жалованье опредѣленное тарифомъ 1790. Подобноеже постановленіе распространяется на войска въ Валенсѣ и въ другихъ округахъ участвовавшихъ въ мятежъ.

— Крещеніе новорожденнаго Принца, которое предполагали совершить третьяго дня, по той причинѣ, что тогда была годовщина смерти *Донъ-Педро*, отложено на 1-е ч. Октября; слышно что онъ будетъ названъ *Донъ-Педромъ*. (G. C.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 13-го Сентября.

Австрійскій военный пароходъ *Марія-Анна* вошелъ въ Черное море. Порты строго соблюдая трактатъ заключенный въ Гункиаръ Ескелесси, не хотѣла его сначала впустить въ море, которое закрыто для военныхъ кораблей другихъ націй, во вниманіи однако къ тому, что на семь корабль находился Императорскій братъ, послѣдовало исключительное дозволеніе, но по предварительнымъ съ обѣихъ сторонъ переговорамъ. (G. C.)

ВИДНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Октября 12 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*.

сіе до niezawodności przedkiego wejscia *Karola V* do Madrytu. Pożyczka zawarta już została 12 stycznia 1836 roku i potwierdzona przez *Don Carlosa* 6-go Lutego tegoż roku. Na pierwszą serią z 213,000 funt. już wypłacono; na drugą dopiero, podobnej żądają wypłaty.

— *Times* w artykule swym giełdowym mówi o listach prywatnych z Belgii, podług których, rzeczywiście być na celu plan morderczy przeciwko Króla *Leopolda*; lecz zapewniają, iż żadney przyczyny nie ma do wierzenia, że człowiek, który został zatrzymany i aresztowany z pistoletem, istotnie przedsiębrał zamach na Króla; również mało zdaje się b. dź prawdziwym, że w Belgii panuje nieprzyjacielski sposób myślenia przeciwko Monarchy, jak utwierdzały niektóre dzienniki Angielskie.

— W poniedziałek w Glasgowie założono fundament na monument, który się tam ma wybudować ku pamiętce *Walter-Scotta*.

— Z Malty pod d. 13 Września donoszą, że wyspa ta prawie zupełnie wolną została od cholery.

(A.P.S.Z.)

H I S Z P A N I A.

Madryt, dnia 26 Września.

Raport Jenerala *Oraa* do Ministra Woyny, datowany d. 22 z Cuenca. „Excellencya! Od dni dwudziestu odbywało woysko, któremu dowodzę, uciążliwe pochody, aż nareszcie zwycięstwo Hrabi *Luchana*, podało nam sposobność otrzymania nad nieprzyjacielem korzyści, o których już doniosłem. Lubo przeprawa przez Tag opóźniła wczora dość znacznie mój pochód, udało mi się jednak doścignąć tylną straż nieprzyjaciela i zabrać mu 50 jeńców. Dziś rano wyruszając z Huete, wysłałem cztery szwadrony pod rozkazami brigadyera *Amor*, wraz z trzema kompaniami strzelców pierwszey dywizyi, jako przednią straż moją, a Jenerałowi *Mendez-Vigo* (Floryanowi), szefowi mego sztabu głównego i wszystkim Adjutantom, polecifem, aby stanęli na czele tey kolumny. Doścignęliśmy buntowników, których potęgą składała się z 11 batalionów piechoty i 5 szwadronów jazdy, dowodzonych przez *Kabrera*, *Sanza*, *Zawale* i *Forcadella*. Przybywszy do wioski Arcos de la Cantera, uderzyły szwadrony na nieprzyjaciela, zniósły go do szczętu, uбили 40 ludzi i poymały 896 jeńców, między któremi 55 oficerów. My mamy jednego zabitego i 12 ranionych. Reszta nieprzyjaciela winna ocalenie swoje jedynie nieobecności piechoty, która nie mogła wydażyć za jazdą w kłusie posuwającą się. Scigałem nieustannie Karolistów, dozwalając woysku memu tyle tylko spoczynku, ile dla jedzenia potrzeba było. Jeńców i ranionych, broń, tudzież inną zdobycz, która nam w ręce wpadła, tu zostawuję. Zapał i ścisła karność woyska, któremu mam zaszczyt dowodzić, nie są do opisanania. Jazda okazała się godną tey sławy, z jaką się w każdej sposobności odznaczać zwykła. Tych, którzy się szczególniej popisali, zaraz na pobojowisku nagrodziłem, jak o tém przekonasz się Wasza Excellencya ze szczegółowego raportu, który niebawnie prześlacę nieomieszkać. Tymczasem oddawca tey depezy Półkownik *Belesta*, udzieli wszelkich żądanych objaśnień. *Marcelino Oraa*.“

(G. C.)

P O R T U G A L I A.

Lisbona, d. 26 Września.

Gazeta dworska ogłosiła następujący biuletyn z dnia 24 b. m.: „Dnia 20 poddało się woysko rokoszanc. Całe woysko przechodzi pod rozporządzenie rządu N. Królowey Jmci, dowódcy rewolucyjni opuszczają Królestwo, oficerowie będą wykreśleni z listy woyskowej i otrzymają żołd naznaczony taryffą 1790 roku. Takież warunki są względem woyska w Valença i innych obwodach, które w rokoszach udział miały.“

— Chrzest nowonarodzonego Królewica, który wczora miał się odbyć, został, z powodu, że to właśnie była rocznica zgonu *Don Pedra* na dzień 1 Pazdziernika odłożony; slychać, że Xiążę otrzyma imie *Don Pedra*. (G. C.)

Т у р ц ы я.

Konstantynopol, d. 13 Września.

Austryacki parowy okręt wojenny, *Marya-Anna*, wpłynął na morze Czarne. Porta, trzymając się ściśle traktatu zawartego w Hunkiar-Jeskelessi, nie chciała go z początku przepuścić na wody morza, które jest zamknięte dla wojennych okrętów innych narodów, ze względu jednak, że na pokładzie okrętu tego znajdował się brat Cesarski, nastąpiło wyłączone pozwolenie, ale za poprzedniem, obu stron porozumieniem. (G. C.)